

Obvezni elementi predloga za razglasitev nepremičnega kulturnega spomenika

Obrazec mora biti izpolnjen posebej za vsako enoto dediščine, ki je predlagana za razglasitev za kulturni spomenik.
Če je za predlog razglasitve izdelan elaborat razglasitve, mora biti ta obrazec njegov sestavni del.

Datum: 11.06.2018

I. VRSTA SPOMENIKA

- spomenik lokalnega pomena
 spomenik državnega pomena

II. ENOTA DEDIŠČINE

EŠD: 17042

Ime enote: Šentjošt nad Horjulom - Župnišče

III. OBSEG RAZGLASITVE

- posamezni spomenik
 spomeniško območje
 razglasitev na podlagi sporazuma
 enotno zavarovanje spomenika in narave

IV. OPIS ENOTE

Nadstropna stavba s simetrično dvokapno streho na čop. V virih potrjena v 2. polovici 18. stol., morda starejšega izvora. Na portalu je letnica 1899. Ohranjeni so številni historični stavbni elementi. Ob župnišču je gospodarsko poslopje.

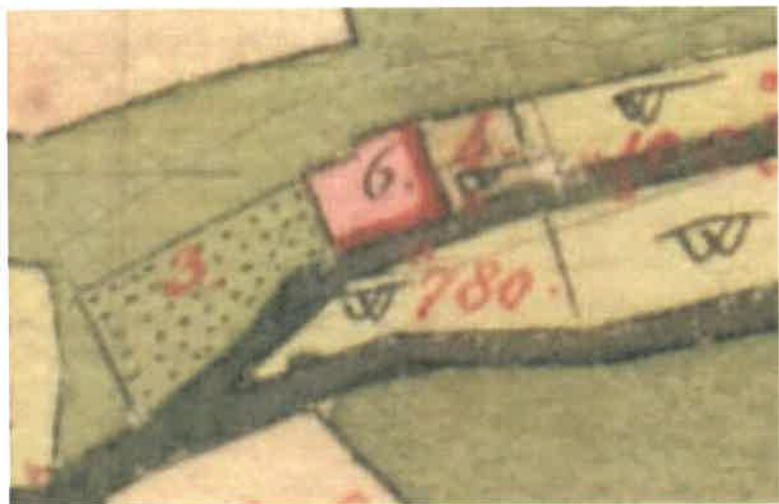
V. VREDNOTE, KI UTEMELJUJEJO RAZGLASITEV ZA KULTURNI SPOMENIK

Župnišče se nahaja na dominantni legi ob cesti v središču vasi Šentjošt. K župnišču sodita še hlev in povezovalni trakt, na S in Z strani pa je večji vrt, ki sega do pokopališča. Skupaj s cerkvama in Možinetovo hišo predstavlja historični del vasi.

Župnišče z vrtom. (foto: Vid Klančar).

Podrobna raziskava stavbne zgodovine, še ni bila narejena. Današnja podoba župnišča izhaja iz konca 19. stoletja. Lokacija stavbe na mestu današnjega župnišča je razvidna že iz vojaške karte v drugi polovici 18. stoletja, natančneje pa je označena v Franciscejskem katastru, sredi prve polovice 19. stoletja, kjer hleva in svinjakov še ni bilo.

V skladu z zgodovinskimi viri naj bi bil vzhodno od hiše, leta 1847, postavljen lesen hlev, kasneje v letih 1856, 1882 in 1894 pa naj bi se vršile prenove v katerih je bil dozidan povezovalni trakt – svinjaki in zidani hlev, s čimer je župnišče dobilo današnjo tlorisno zasnovo in izgled.

Na jugovzhodnem vogalu župnišča je bil leta 1863 prizidan vodnjak krit s šotorasto streho. Vodnjak so leta 1966 odstranili, v letošnjem letu je bil odstranjen tudi prizidek z enokapno streho na vzhodnem vogalu župnišča, ki je bil postavljen med 2. svetovno vojno in je služil za trgovino in kasneje za veroučno učilnico.

Župnišče in gospodarska poslopja so zidana pretežno iz kamnja, ki mu je mestoma dodana opeka, zato so zidovi široki od 60 do 90 cm. Strehe so bile nekoč krite s slamo, danes pa z opečno kritino. Stavbno pohištvo je leseno z značilnim stavbnim okovjem, vendar v relativno slabem stanju.

Župnišče z gospodarskim poslopjem ima ohranjeno številne arhitekturne historično pričevalne elemente, dodatno vrednost pa stavbi dajejo tudi obočni stropovi: banjasto obokani strop v župnišču, križno obokan strop v hlevu ter t.i. pruski strop z železno šino v več prostorih. Stropovi večine bivalnih prostorov so leseni. Fasade so obdelane v apnenem ometu, na nekaterih mestih se še v fragmentih kaže zidna poslikava.

Župnišče je imelo skozi čas, in ima tudi danes, pomen v družabnem, vzgojnem in socialnem življenju Šentjošta. Ustni viri trdijo, da so bili v Šentjoštu do leta 1923 edini učitelji župniki. Bogato družabno življenje so predstavljale tudi cerkvene bratovščine, pevski zbori in druge navade vezane na versko življenje župnij (pritrkovanje, procesije, običaji ob praznikih, pogrebih, krstih, porokah ipd.). Duhovniki so bili tudi pobudniki za igranje ljudskih iger in naprednejše kmečko gospodarjenje, k čemur so prispevali tudi s posojili kmetom. Posebej znan je bil župnik Franc Lakmayer, ki je bil med drugim aktiven čebelar in je v času župnikovanja v Šentjoštu v farovžu spisal knjigo »Umni čebelar«, ki jo je izdala celovška Mohorjeva družba v letih 1907-1908. Na farovškem vrtu je imel Lakmayer lep čebelnjak in z zgledom je spodbudil mnoge kmete, da so se odločili za čebelarjenje. K župnišču je nekdanj sodil tudi urejen vrt – gartlc, ki se je nahajal med župniščem in pokopališčem.

Iz župnijskih kronik je razvidno, da so šentjoški duhovniki posebno pozornost posvečali tudi vremenu, saj je v le-teh vsako leto tudi opis vremena in ekstremnih vremenskih pojavov. Morda je k temu pripomoglo tudi dejstvo, da je bila na župnijskem vrtu od leta 1895 do 1970 padavinska meteorološka postaja.

Čeprav ima župnijski kompleks ohranjene številne arhitekturne elemente iz časa nastanka, sta malo kasnejših preureditev in neredno vzdrževanje doprinesla k temu, da je njegova bogata dediščinska vrednost, danes, slabo prepoznavna. V povojnem obdobju niso bila izvajana redna vzdrževalna dela – (streha, stavbno pohoštvo, fasada, okolica), kar vpliva na videz objekta, ki bi ga z obnovo, lahko hitro olepšali. Zato je treba, tudi zaradi ogroženosti, objekt nemudoma zaščititi z odlokom o razglasitvi in ga v skladu s kulturnovarstvenimi merili obnoviti, najti novo namembnost za del, kjer so bili svinjaki in hlev ter ga ustrezno prezentirati.

Viri:

- Klančar Vid: Strokovne podlage za razglasitev, Šentjošt, maj 2018
- Košir, Tone: Dediščina Župnije Šentjošt : ljudje, domačije in znamenitosti : ob 150-letnici župnije Šentjošt nad Horjulom, Šentjošt 2013

VI. VAROVANE SESTAVINE SPOMENIKA

Varuje se župnišče z nekdanjimi gospodarskimi poslopji ter lokacija župnijskega vrta. Ohranjajo se arhitekturna zasnova v celoti ter vsi historično pričevalni stavbni členi, kot so: ločne arkade, obokani stropovi, kamniti elementi, leseni elementi, oblika in členitev stavbnega pohoštva ter okovje za stavbno pohoštvo, kovana vrata na izhodu iz župnišča v gospodarski del objekta, osrednji steber, umivalnik ter jasli v hlevu. Manjkajoči stavbni členi se, na osnovi dotrajanih elementov ali analogij rekonstruirajo. Naknadno dozidani, neustrezno grajeni deli spomenika, se ob soglasju ZVKDS, lahko odstranijo.

VII. OBSEG IN PODATKI O LASTNIKIH

VII.1. Spomenik

katastrska občina	parcelna številka	cela / del	številka stavbe	lastnik
Šentjošt	*6	cela	156	ŽUPNIJA ŠENTJOŠT NAD HORJULOM, Šentjošt nad Horjulom 015, 1354 Horjul
Šentjošt	3	cela		ŽUPNIJA ŠENTJOŠT NAD HORJULOM, Šentjošt nad Horjulom 015, 1354 Horjul
Šentjošt	5/1	cela		ŽUPNIJA ŠENTJOŠT NAD HORJULOM, Šentjošt nad Horjulom 015, 1354 Horjul
Šentjošt	8/26	cela		ŽUPNIJA ŠENTJOŠT NAD HORJULOM, Šentjošt nad Horjulom 015, 1354 Horjul

VIII. PREMIČNINE, KI SO SESTAVNI DEL SPOMENIKA

- Spomenik nima premičnin, ki so njegov sestavni del.
- Inventarna knjiga premičnin, ki so sestavni del spomenika, je priloga predloga za razglasitev.
- Z aktom o razglasitvi je potrebno opredeliti obveznost izdelave inventarne knjige premičnin, ki so sestavni del spomenika, in sicer najkasneje v roku   od sprejetja akta o razglasitvi.

IX. OPIS VARSTVENEGA REŽIMA SPOMENIKA

Za spomenike velja varstveni režim, ki določa:

- Varovanje ohranjenih kulturnih, arhitekturnih, etnoloških in zgodovinskih vrednot v celoti, v njihovi izvornosti in neokrnjenosti. Ohranjajo se arhitekturna zasnova v celoti ter vsi historično pričevalni stavbni členi, kot so: ločne arkade, obokani stropovi, kamniti elementi, leseni elementi, oblika in členitev stavbnega pohištva ter okovje, kovana vrata na izhodu iz župnišča v gospodarski del objekta, umivalnik ter jasli v hlevu.
- Strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin arhitekture objektov po načelu ohranjanja njihove izvorne tlorisne zasnove, gabaritov, lege, velikosti, oblike, sestave in barvne podobe.
- Strokovno prenovo okrnjenih izvornih prvin arhitekture, stavbnih elementov, tudi v smislu rekonstrukcije podobe spomenika. Manjkajoči stavbni členi se, na osnovi dotrajanih elementov ali podobnosti, lahko rekonstruirajo
- Ohranjanje in varovanje tradicionalne notranje opreme v primerih, ko je ta še ohranjena.
- Podrejanje vsake rabe in vseh posegov ohranjanju in vzdrževanju varovanih spomeniških lastnosti.
- Omogočanje predstavitve spomenikov in posameznih zaščiteneh elementov ter dostopnost javnosti v meri, ki ne ogroža varovanja spomenika.
- Posegi v območje spomenika so dopustni ob predhodnem soglasju ZVKDS, OE Ljubljana.

X. OBVEZNOST JAVNE DOSTOPNOSTI SPOMENIKA

X.1. Obveznost javne dostopnosti spomenika

Z aktom o razglasitvi je treba zagotoviti obveznost javne dostopnosti spomenika

da ne

X.2. Zahteve glede javne dostopnosti spomenika

Spomenik mora biti javno dostopen v sorazmerju z zmožnostmi lastnika oziroma posestnika.

XI. UPRAVLJANJE SPOMENIKA

XI.1. Obveznost sprejetja načrta upravljanja

Z aktom o razglasitvi je treba opredeliti obveznost sprejetja načrta upravljanja.

da ne

XI.2. Utemeljitev sprejetja načrta upravljanja

Če predlagate obveznost sprejetja načrta upravljanja za spomenike, za katere načrt upravljanja ni predviden z zakonom, morate to posebej utemeljiti.

- Obveznost sprejetja načrta upravljanja je predvidena z zakonom.
- Obveznost sprejetja načrta upravljanja ni predvidena z zakonom (podrobnejša utemeljitev je v nadaljevanju).

XI.3. Zahteve glede upravljanja spomenika

Obnova in redno vzdrževanje v skladu s splošnimi merili varstva in varstvenega režima tega odloka.

XI.4. Predlog upravljavca spomenika

Župnija Šentjošt nad Horjulom, Šentjošt nad Horjulom 015, 1354 Horjul

XII. OZNAČITEV SPOMENIKA

- Z odlokom o razglasitvi je treba konkretizirati način označitve.

Spomenik se označi v skladu Pravilnikom o označevanju nepremičnih kulturnih spomenikov (Uradni list RS, št. 57/11).

XIII. USKLAJENOST Z REGISTROM NEPREMIČNE KULTURNE DEDIŠČINE

- Podatki v predlogu za razglasitev so v celoti usklajeni s podatki registra.
- Podatki v predlogu za razglasitev niso usklajeni z registrom, potrebna je sprememba vpisa.

Usklajenost preveril:

XIV. GRAFIČNE PRILOGE

- Izris spomenika na DKN.

Izris mora vsebovati navedbo EŠD, katastrske občine, merila izrisa in datuma izrisa.
Spomenik in vplivno območje (če obstaja) morata biti na izrisu jasno označena, parcele morajo biti označene s parcelnimi številkami.
Izris mora biti žigosan.

- Izris spomenika na temeljnem topografskem načrtu v merilu 1 : 5000.
Izris mora vsebovati navedbo EŠD, merila izrisa in datuma izrisa.
Spomenik in vplivno območje (če obstaja) morata biti na izrisu jasno označena.
Izris mora biti žigosan.

XVI. SEZNANITEV LASTNIKA Z RAZGLASITVIJO

12. člen ZVKD-1 določa, da seznanitev lastnikov s predlogom za razglasitev opravi zavod za spomenike državnega pomena in občina za spomenike lokalnega pomena. Javno obravnavo je treba izvesti, če gre za razglasitev spomeniškega območja. S seznanitvijo je lastnikom dana možnost, da podajo svoje mnenje v zvezi z razglasitvijo. Zavod se mora do mnenj lastnikov opredeliti. S predlogom za razglasitev je treba seznaniti tudi upravljavca.

Predviden način obveščanja lastnikov/upravljalcev:

- po pošti (priporočeno s povratnico)
- z javnim naznanilom
- javna obravnavo
- drugo:

XVII. DOSTAVA

Predlog se organu, ki bo sprejel akt o razglasitvi dostavi v pisni in elektronski obliki (PDF datoteka). Za spomenike državnega pomena je elektronski naslov: gp.mk@gov.si.

Odgovorna konservatorka:

Andreja Bahar Muršič

Vodja območne enote:

Boris Vičič

Podatki o seznanitvi lastnika z razglasitvijo za kulturni spomenik državnega pomena

Zakon določa, da mora Zavod o pripravi predloga za razglasitev seznaniti lastnike dediščine, ki naj bi se razglasila za spomenik, ter jim dati možnost, da podajo svoje mnenje v zvezi z razglasitvijo. Zavod mora izvesti javno obravnavo, če gre za razglasitev spomeniškega območja. Zavod se mora do mnenj lastnikov pisno opredeliti. S predlogom za razglasitev je treba seznaniti tudi upravljavca.

Način obveščanja lastnikov / upravljavcev:

- po pošti (priporočeno s povratnico)
- z javnim naznanilom
- javna obravnavo
- drugo:

Priloge - dokazila:

☐ kopije obvestil o seznanitvi lastnika skupaj s kopijami povratnic	x
☒ kopije podanih mnenj lastnikov	x
☐ zapisnik javne obravnave	x
☐ opredelitev Zavoda do mnenj lastnikov	x
☐	x
☐	x

Podpis s strani odgovornih oseb za seznanitev:

Obrazec morajo podpisati osebe, ki so izvajale oziroma usklajevale seznanitev.

Odgovorna oseba za seznanitev:

Andreja Bahar Muršič

Vid Klančar, Šentjošt

Vodja območne enote:

Boris Vičič